MUNI
FSS

Diplomová práce - posudek oponenta

Název: Projevy emočních kompetencí v rozpoznávání emočně nabitých slov v kontrastu s obecnou slovní zásobou

Autor práce: Mgr. Nikola Bárová

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Straka, Ph.D.

Oponent/oponentka: Mgr. Lenka Štěpánková, Ph.D.

Návrh hodnocení:

V úvode autorka definuje emočné kompetencie a emočnú inteligenciu (EI). Z úvodného textu by som predpokladala, že bude používať terminológiu „kompetencií“, ale ďalej v texte používa EI. Názov práce tiež predjíma „kompetenčný pohľad“. Autorka píše: Nejaktuálnější pojetí tedy odráží vědecké poznatky v oblasti EI a klade důraz na dostatečné odlišení EI od osobnostních konstruktů a sociální inteligence.“ Prečo ale nevymedzuje EI a sociálnu inteligenciu? Kapitoly teoretickej časti sú nedostatočne rozpracované (prečo nie sú uvedené všetky princípy novej revidovanej teórie EI, „které mají za cíl rozptýlit kontroverzi a kritiku ohledně vymezení EI“? Táto kritika a ani snahy o jej „rozptýlenie“ nie sú v texte popísané.

Autorka píše, že z možností merania EI „nejlépe vychází MSCEIT a TEIQue“. Čo to presne znamená, že vychádza najlepšie?

Autorka píše, že výskum em. kompetencií je postavený na teórii základných emócií (mimo iných Ekman), poskytuje veľmi miernu a povrchovú kritiku tejto teórie a následne uzatvára, že je to tak asi najlepšie, pričom poskytuje dva dôvody. „Zaprvé, základní emoce symbolizují obecná přesvědčení o emocích a jejich projevech, čímž reprezentují tu nejjasnější a nejrobustnější shodu o jejich obsahu (Keltner et al., 2019). Zadruhé, základní emoce jsou středobodem výzkumů v této oblasti už téměř celé století, a proto představují korpus výzkumných důkazů, na kterém další nové výzkumy stavíme (Barrett et al., 2019).“

Našla som túto časť textu v článku (Barrett et al., 2019) a odhliadnuc od toho, že autorka ju skoro celú preložila a prepísala (je ozdrojovaná, ale v tomto prípade by som zvolila priamu citáciu v úvodzovkách), myslím, že zostala nepochopená. V článku podkapitola začína takto: „Our critical examination of the research literature in this article focuses primarily on testing the common view of facial expressions for six emotion categories“…

LFB píšem, že jej KRITICKÉ analýzy sú postavené na 6 konkrétnych „základných emóciách“, pretože týchto konkrétnych 6 „základných emócií“ „symbolizuje obecná přesvědčení o emocích..“ a „představují korpus výzkumných důkazů, na kterém další nové výzkumy stavíme“, nebude teda svoje analýzy rozširovať o ďalšie „základné emócie“, či iné emočné výrazy, bude sa venovať vo svojich analýzach týmto šiestim. Jej postoj je ale od začiatku kritický voči univerzalite emočných výrazov a voči existencii základných emócií vôbec.

Autorka ale význam pozmenila a predpokladá, že tieto dva dôvody postačujú k vysvetleniu toho, prečo sú výskumy emočných kompetencií založené na teórii základných emócií. Toto nepochopenie ma trochu zneisťuje, do akej miery autorka chápe rozdiel medzi teóriou základných emócií a konštruktivistickým pohľadom LFB.

Kapitola Vývoj schopnosti rozpoznávání emocí je nedostatočná, hovorí raz o jazykovom osvojovaní

si pomenovania emócií, potom o rozpoznávaní výrazov, prepojenie jazykovej stránky a vizuálnej percepcie nevysvetľuje. V kapitole Emoční obsah a sémantika ale autorka značne čerpá z LFB a stavia Ekmana do opozície konštruktivistického poňatia prepojenia jazyka a emócií. Neviem teda, kde teoreticky autorka (a následne jej text) stojí. V kapitole Emočně nabitá slova potom autorka už plne súhlasí s LFB a vysvetľuje procesy pomocou jej výskumu.

Až v Cílech práce je vlastne vidieť zámer tieto dva prístupy preskúmať s ohľadom na ich rozdielnosť v teoretickom, zakotvení (napr. pohľad na existenciu základných emócií; na univerzalitu emočných výrazov tváre). V diskusii očakávam, že sa dozviem „verdikt“, kam sa teda autorka prikláňa.

Chýba mi ukážka verbálneho subtestu v prílohe. Keďže je to autorkou novovytvorený subtest, uvítala by som jednu-dva položky na ukážku, pre zjednodušenie pochopenia.

K analýze, v psychometrickej časti je vidieť mnoho práce. Psychometrická časť práce nesie výraznejšiu výsledkovú hodnotu, ako časť testujúca hypotézy.

V časti o testovaní hypotéz by ma zaujímalo, prečo súdite, že sú vzťahy slabšie? Ako inak by sa dali korelácie vysvetliť?

Hlavnou výhradou je asi to, že z môjho pohľadu korelujete výkon vo verbálnom subteste (vami vytvorený) s iným „verbálnym“ subtestom (emoční slova je vo svojej podstate verbálny subtest, pracuje s verbálnym materiálom), predpoklad, že tam bude vzťah je pomerne jasný.

V diskusii nie je potreba opakovať výsledky.

Vysvetlila by mi autorka prosím nasledovné?: „Tváře vyvolávají přímější a rychlejší emocionální reakce, zatímco slova vyžadují více kognitivního zpracování, což může vést k rozdílům v časování a intenzitě reakcí mozku (Bayer & Schacht, 2014).“ Vy ste predsa nemerali emocionální reakci? Alebo áno?

V diskusii som sa tešila na to, ako autorka uzavrie rozpor medzi teóriou základných emócií a konštruktivistickým pohľadom LFB. Nič také ale v diskusii nenachádzam, hoci v cieľoch práce bol tento rozpor priamo uvedený a predpokladala som, že sa mu ešte bude autorka venovať.

Práca celkovo pôsobí tak, že autorka vedela, čo bude overovať v psychometrickej časti, ale teoreticky prestupuje celým textom pocit nepochopenia, termíny sa zamieňajú, názov práce tiež nezodpovedá tomu, o čom autorka vlastne píše.
Práca má potenciál byť obhájená, ak autorka vysvetlí počas obhajoby nejasnosti, s ktorými som sa počas čítania stretla.

Celkovo navrhujem hodnotenie: neprospěla.

Dne:6.1. 2025 Mgr. Lenka Štěpánková Ph.D.